

פרברי חיפה מספרים

— מאת חנה בת-מרים —

בלבד יודע האמן. הוא מלמד את הבריות לראות.

הוא עוזב את הקיבוץ ובא לחיפה. אלא התעודות שבידו אינן מפרנסות. צריך היה לעבוד ולהרוויח את לחמו. הוא התחיל ללמד ציור לתלמידים שבמועדונים. ביקש לעבוד בפרברים בין ילדי העוני. היש מהר נהיה. עמנואל לרמות נערצת של נערי הפרברים — משכונת אחהה מעברת יחד ועד לשכונת שמן. נערים שמקורם שוטטו באספת-מעשה בסימטאותיה של חיפה זל תחתית התקצו סביבו. עתה רכונים הם על הגייר עם מכתול ביד.

סלע מאוהב בפרברים. הוא מצייר אותם. בקלות עובר. הפלרמסטר שלו על הדף. הוא רושם בשתור-לבן.

ציורים אלה של עמנואל סלע קובצו ב"אלבום פרברי חיפה". המלווה מבוא מאת ד"ר קארל כץ.

כל דף באלבום — וסיפורו. שכונת אחוה על בתי הצופים. על

חייהם האפורים היומיומיים של דיירת.

הנה מציצה קרן-אור. קצת שמחת-חיים. רחוב המדרגות מתפתל כאילו לאורך

סוף. משני עבריו בניינים רעועים. הפנס היחיד שבצד זורע אור על הרחוב האפל.

בצדי הדרך — סכונת ששקעה בכוך בשכונה. נעזבה עיי בעליה. עצוב. אין

נפש חיה. בצדי הדרך. — סינה בפרבר — בית נוטה ליפול. עץ

בשלכת. ילד יושב לו על אבן ומחכה כ" נראה לאמו שהלכה לעשות. ססוניה אצל

הגברת מהכרמל. מבט לנמל — מבין שני חורבות כעיר

התחתית רואים את הנמל. מרגש דופק החיים. ספינות, המנופים עולים ויורדים.

באחד החלונות שעל עליית-הנג נראית אשה מחכה לבעלה. סבל בנמל.

דרך החלון — האשנב היחיד לעולם. כי בבית חושך. הבעל חולה. העובדת ה

סוציאלית הבטיחה לבוא. האשה פתחה ל" בואה. דרך החלון.

מעברת דוד — על צריפה הדבוקים זה בזה. על תושביה. שסיפורו העצוב של

כל אחד מהם רשום בכרסמת המחלקה ה" סוציאלית.

שכונת שמן — ביום יתרוצצו ילדים יחפים בתוך שלוליות המים. עת ירד הלילה

על השכונה. מגיחות הדמויות מבין צריפה ברממת.

כך הנציח עמנואל סלע בציוריו הריא-ליסטיים את הפרברים. שאחדים מהם כבר

נעלמו מנוף חיפה העיר. כי פשט הכול" דוזר על הצריפונים הרעועים ועקרט מ" קומם. הוצב שלט: כאן תיבנה שכונה

חדשה לעולים. שיכון חיסול המעברות. אילים הציורים של עמנואל סלע נצרו שנים רבות את. סיפור הפרברים של חיפת.

כל יצירה אמנותית בעלת סגולות עצמי איות היא פרי זהותו של האמן. שורשית בעוצים בחוויות מימי הילדות. בהתעוררות רגשות ראשונים. גם בחוויות לעתיד לבוא צמוד האמן לאירועים הנפשיים של ימי הילדות הם מלווים אותו. כדחף פנימי. בדרך-חייה.

בגיל ארבע הגיע עמנואל סלע מפולין למונטיוודאו, בירת אורוגוואי. שם למד ב" ביה"ס לאמנויות יפות. בביה"ס לאמנות פ" לאסטית ובאוגיברסיטה. בגיל 17 זכה לפרס בסאלון בינלאומי לאמנויות יפות. בזכות יצירתו המצטיינת קיבל סטיפנדיה מטעם ממשלת אורוגוואי ללימודים בפאריס. בה עשה אצל אנדרה לוט. באקדמיה הפרטית שלו. ואצל אדוארד גרנ. באקדמיה הלאר-מית לאמנויות יפות. התעניינותו המיוחדת של סלע היא בציור-קיר. הוא גרשם כ" תלמיד בסדנתו של אמן הפרסקו דוקא דה לה האי. ב"1955 עלה ארצה והשתקע בקר בוץ גבעת זייד.

כל פעילותו של סלע באמנות הפלאסטית מכוונת להגשמת רעיון הציור המונומנטאלי בבניינים ציבוריים. עמנואל סלע סגן את האמנות הדרום-אמריקנית. בדורות האחרים גם ציירו אמנים אלה נושאים המשקפים תודעה סוציאלית עמוקה (כגון דיאנו ריכ" ירה. פורטינרי ואחרים). אמנים מקסיקניים ומרכז-דרום-אמריקניים השתדלו להביא את יצירותיהם להמגנים באמצעות ציור-קיר לפרסקות בבנייני-ציבור. ציוריו של סלע הן ביטוי לנשטיה זאת. מאחר שכולם מהווים הכנה לציורי פרסקו (בתוכם גם הרישור פים).

ציורים הפועלים באמצעים אלה. גרשאי יצירותיהם הם. עפ"י רוב. פעילותו היומ" יומית של האדם — בסדנתו בתרושת וב" גמל: האדם העובד.

התלבטויות רבות עברו על צייר צעיר זה בשש שנות שהותו בארץ. הוא בא אל" גו. כאמור. ספוג תורתם של ציירי דרום-

אמריקה. על נושאים הסוציאליים. ניכרים בו אותות השנים שעשה בפאריס. באווירה

של כל הזרמים שבציור ימינו — ועל כר לם הציור האבסטרקטי. שמשש בשנים ה" אחרונות גם בין אמנינו.

ע. סלע המשיך לצייר. הוא מוקסם מה

ארץ ומנופה — מהשמש הישראלית. שפע האור. הצבעים הכהילים. הוא מצייר את

החורש. את הכנרת. מראה הנגב והגליל. אך אין זה מספק אותו. כי מה השיג בזה?

הצילום עושה זאת טוב יותר — ותמונת-הנוף שלו מקומה בחדר-שינה של בית

מסידר...

משימתו היא לקרב את הציבור הרחב לאמנות — אותו ציבור, שאינו נוהג לבקר

במוזיאונים ובגלריות. זאת יכולים לעשות רק עיי ציור-קיר. ומה רבות האפשרויות שאפשר למצות מן הקיר? לא לראות